

BOGDÁN PÉTER

Ajándék Angliából (nem csak) angoltanároknak!

A 2013-as évre a Tempus Közalapítvány a *Comenius Szakmai Továbbképzés Pedagógusoknak* című program keretén belül meghirdetett egy továbbképzést (*Life and secondary education in the heritage city of Bath*) Nagy-Britanniában.

A pályázati felhívás nem kevesebbel kecsegtetett, minthogy megismertet az angliai oktatási rendszer elméleti és jogi hátterével, és iskolalátogatások által bemutatja, hogy az elméleti és jogi keret miként válik gyakorlattá a brit hétköznapiakban.

Ehhez a programhoz ajándékként társult egy kihagyhatatlan lehetőség, az angol nyelvtudás fejlesztése a Bath Academy-n, valamint innovatív óraszervezési, nyelvtanítási módszerek elsajátítása.

Egy pedagógusnak, aki szerelmes a tanulásba, elkötelezett a multi- és interkulturális oktatásnak, s az idegen nyelvek átszövik a mindennapjait az iskola falain kívül is, talán nem is kínálhatott volna tökéletesebb képzést az önmegvalósításra és önfejlesztésre az Európai Unió.

Magyarországot egyedül képviseltem, vagyis miután beszálltam a repülőgépre, nem volt több lehetőségem magyarul megszólalni.

Egy homestay-rendszerbe (szokásos jelentése: a turizmus azon fajtája, amikor a turista egy helyi családnál bérel szobát, ugyanígy nevezik a cserediák-programot) kerültem, ami azt jelenti, hogy a képzés szervezői minden oldalról „közrefogták” a képzésen résztvevőt. Nem csak a városban és az iskolában kellett angolul beszélni, a

szabad időmben sem lazíthattam. Ugyanis egy vállalkozó szellemű, barátságos, nyitott, egyedülálló értelmiségi hölgnél kaptam szállást. Azzal a nyilvánvaló céllal, hogy ébredéstől, a reggelitől az esti tévézésig, a lefekvésig az angol nyelv és az angol kultúra vegyen körül.

A képzésre 13-an érkeztünk: öt spanyol, három olasz, két lengyel, egy finn és egy roma-magyar. Részletes tájékoztatást kaptunk a programokról. Én a továbbiakban az angol nyelv tanításának Nagy-Britanniában ellesett módszereiről fogok beszámolni.

Az összes órát és ajánlást átható üzenet: a diákokat motiválni kell valahogyan, érdekeltté kell tenni a tanulásban, a részvételben (a témával, a várható haszonnal, játékkal, egyéni, közösségi dolgokkal), például azokkal a témakörökkel, amiket szeretnek, illetve célszerű a diákokkal közölni minden óra elején (és vizualizálni is) azt, hogy az adott foglalkozás keretén belül mi fog rájuk várni. Úgy vélik ugyanis a brit pedagógusok, hogy megkönnyíti a tanítás-tanulás folyamatát, ha a gyermekek előre, pontosan tudják a tanár által meghatározott menetrendet.

LESSON 1

Az első foglalkozásnak több fókuszpontja volt: 1. szókincsfejlesztés; 2. nyelvhasználat; 3. innovatív nyelvtanítási technikák.

A legfontosabb: az oktatók arra törekedtek, hogy a saját bőrükön tapasztaljuk meg, amit a diákjainknak ajánlanak.

Kerülték a frontális, rövid és száraz nyelvi magyarázatokat. Ehelyett elhúztak minden kérdést, ahogy csak lehetett, azaz dramatizáltak, szituációba helyeztek, csoportmunkát szerveztek. A kommunikáció folyamatosságára ügyelve, beszéd közben nem korrigálták a nyelvtani hibákat, csak a közlendő végén. Minden egyes gyakorlat után megtárgyaltuk, hogy mit tettünk, miért és hogyan, mi volt az oktatónk eredeti célja, és mi lett az eredmény – nyilván azért, hogy ilyen módon ne csak a feladatot végezzük el, hanem váljon tudatossá minden egyes tanítási lépés a későbbi alkalmazáshoz.

Következzenek hát a módszerek és feladatok. Mindegyiket kipróbáltuk, tehát személyes jó tapasztalatom birtokában ajánlhatom őket. Tartalmi módosításokkal alighanem alkalmazhatóak bármelyik nyelvórán. És különösen alkalmasak a beszéd gyakorlására, ha az adott feladatokat a célnyelven végezzük egy haladó csoporttal (mondjuk olyanok körében, akik emelt szinten szeretnének érettségizni az adott nyelvből).

1. módszer – Brainstorming (Ötletróham)

1. Az óra elején kettébontjuk a csoportot.
2. Mindkét csoportot megkérjük arra, hogy válasszon nevet magának.
3. Felírunk egy bizonyos téma köré csoportosítható fogalmakat, mint például: *balance* (egyensúly), *knowing* (tudás), *practice* (gyakorlat), *mistakes* (hibák), *doing* (cselekvés), *accuracy* (pontosság), *motivation* (motiváció), *fluency* (folyékonyság).
4. Aztán feltesszük a kérdést: Mi köti össze a látszólag különböző fogalmakat? (Erre a kérdésre a csoportoknak kell válaszolni.)
5. Lehetséges válaszok: *language learning* (nyelvtanulás), *language teaching* (nyelvtanítás), *learning* (tanulás).
6. Ezt követően bontsuk három csoportra a résztvevőket. Mindegyiknek adjunk üres lapokat. Kérjük meg a tanulókat, hogy rögzítsék a lapra a táblára összegyűjtött ötleteket.
7. A középső tanulót nevezzük ki *team captain*-nek (csapatkapitánynak). A két szélsőt pedig kérjük fel gondolatértékpé (*mind map*) készítésére, amit a *team captain* szorgalmasan lejegyez.
8. Az elkészült 3 *mind map*-et rotációs rendben továbbítsuk. Kerüljön el mindegyik gyermekcsoporthoz mind a 3 *mind map*, hogy fokozatosan feltáruljon az egész közösség ötlet- és gondolatköre az adott téma körül. Azaz elindítunk egy *brainstorming*-ot, de csoportmunkában.
A *brainstorming* végén mindenkinek világos képe van arról, hogy ki mit gondol az érintett témában, és ez a feladat így izgalmasabb, mintha frontális eszközökkel vezényelnénk le, mert egyrészt közös cselekvésre készítet, másrészt várni kell arra, hogy melyik csoport milyen ötletekkel állt elő, s aztán gondolkodni lehet, hogy mi hiányzik a másik *mind map*-ről a korábbi gondolatok közül, illetve ellenőrizni lehet, hogy akadnak-e újabb gondolatok, amiket szintén ki lehet egészíteni.
9. Kérjük meg minden csoportot, hogy válassza ki a négy legfontosabb gondolatot, s indokolja meg, hogy miért ezt a négyet tartja a legfontosabbnak.
10. Rotációs rendszerben egy önként vállalkozó üljön át egy másik csoportba, mesélje el a saját csoportjának az állás-

pontját, és érveljen is mellette. Próbálja meg meggyőzni a másik csoportot.

11. A csoportok számoljanak be egymás után arról, hogy a hozzájuk érkezett önkéntes milyen álláspontot foglalt el, milyen szempontok mellett érvelt, milyen érvekkel.

2. módszer – Dictation (Diktálás, tollbamondás, utasítás)

1. Alakítsunk ki háromfős csoportokat a tanteremben.
2. Olvassunk fel nekik papírról a nyelvtudásukhoz képest valamivel magasabb szintű nyelvtudást követelő (5-6) mondatot.
3. A felolvasás alatt a tanulók jegyzeteljék le a számukra legfontosabb gondolatokat a célnyelven.
4. Kérjük meg a csoportokat, hogy fogalmazzák újra az 5-6 mondatot a jegyzeteik alapján közösen.
5. Osszuk ki az eredeti mondatokat.
6. Vizsgáljuk meg a fogalmazásbeli eltéréseket. Magyarázzuk meg az ismeretlen szavakat, nyelvtani szerkezeteket.
7. Feldarabolva osszuk ki az eredeti szöveget. Használjuk fel a *word stressing* (szóhangsúlyozás) gyakorlására.

LESSON 2

A második angol nyelvi foglalkozás jó hírrel kezdődött. Kettébontották a csoportot az előző napi írásos teljesítmények alapján, s kiderült, hogy én is az előbbre tartók csoportjába kerültem. Az új tanár elbűvölő volt és jó humorú. Élvezetes órát tartott, változatos módszertannal, empatikusan, elkötelezett segíteni akarással. Az óra során felmérte a hallási, szövegértési, írás- és be-

szédkészségeink bemeneti értékeit, hogy dokumentálni tudják a fejlődésünk mértékét a képzés végén.

A második foglalkozás elején a nyelvtanuláshoz a következő linkeket ajánlották:

<http://www.englishpage.com/>

Ez a weboldal kiváló önellenőrző nyelvtani teszteket tartalmaz, de részletes nyelvtani útmutatókat, magyarázatokat, segédeszközöket is találhatunk rajta, különböző online szótárakkal kiegészítve.

<http://elt.oup.com/student/englishfile/jsessionid=3F341DC4560A0F5B89F60D70D874E113?cc=hu&selLanguage=hu>

Ez a weboldal az Oxford University Press által kiadott New English File című nyelvkönyv-családhoz kínál (Beginner, Elementary, Pre-Intermediate, Intermediate, Intermediate Plus, Upper-Intermediate, Advanced szinten) online interaktív gyakorlatokat, hasznos letöltéseket, játékokat, weblinkeket. Lehetőség ad a nyelvtan, a szókincs, a kiejtés, a hallás- és olvasásértés gyakorlására.

<http://www.puzzle-maker.com/CW/>

Ezen a weboldalon gyermekeknek kreatív keresztrejtvényt lehet készíteni szókincsfejlesztés céljából.

<http://www.bbc.co.uk/worldserviceradio>

Ezen a weboldalon különböző híreket lehet olvasni és hallgatni angolul. Különleges értéke az, hogy a BBC Rádió adása élőben fogható rajta keresztül, valamint az, hogy számtalan regionális brit rádió tartalmát is elérhetővé teszi. A weboldal kiváló lehetőséget nyújt a hallás- és olvasásértés gyakorlására.

<http://www.dailymail.co.uk/home/index.html>

A napilapot a brit ajánlás szerint könnyű olvasni és érteni, ezért kiváló weboldal az angol nyelv gyakorlására.

<http://www.crossword-puzzles.co.uk/>

A weboldal linkeket sorát tartalmazza angol nyelvű keresztrejtvényekhez, ami a szókincsfejlesztést szolgálja.

<http://www.amazon.com/>

(Angliában való tartózkodásom alatt a tanárok sokszor hivatkoztak arra, hogy ezen a honlapon olcsó és könnyen beszerezhető segédesszközöket találnak a munkájukhoz. Konkrétan nevesítve olyan munkafüzetekre gondoltak, amelyek szituációs gyakorlatokat tartalmaznak, vagy angol nyelvi játékokat, illetve szókincsbővítő feladatokat.)

A Present Perfect igeidő alkalmazása – Brit tanári recept szerint

A második foglalkozáson kiderült: a Present Perfect igeidő alkalmazása nemcsak a magyar, hanem a spanyol anyanyelvű embereknek is gondot okoz, ezért részletesen megtárgyaltuk, hogy a brit nyelv tanárok hogyan közelítik meg ezt a kérdést, és a következő javaslatot tették:

Past Simple = Completed Past = Befejezett Múlt Idő (ezért van benne időpont)

Present Perfect = Incompleted Past = Befejezetlen Múlt Idő (ezért nincs benne időpont).

3. módszer – More than one meaning (Több mint egy jelentés)

Engem elvarázsolt ez a nyelvi játék. Kaptam 40 rövid szövegrészletet, amelyek mindegyike kétértelmű volt. Amellett, hogy a diákokat derülhet a fordítások közben, csoportmunkához is kiváló. Érettségiző diákjaimnál ezt a módszert biztosan bevetem.

Íme két szöveg a jelentéseikkel (Peter Watcyn-Jones, *Fun Class Activities*, Penguin

Books, 2000 című munkájának 61-62. oldalairól.)

Cemetery allows people to be buried by their pets. (by = mellé, által)

1. A temető engedélyezi, hogy az embereket a házi állataik mellé temessék.
2. A temető engedélyezi, hogy az embereket a házi állataik temessék el.

Lenin's body moved (s = is, has)

1. Lenin holttestét eltávolították.
2. Lenin holtteste megmozdult.

4. módszer – Quiz (Kvíz)

A szövegértelmezések után kaptunk egy *UK quiz*-t, ahol szinonimákat kellett felismerni és összekötni egymással. Mindezt azért, mert a *usual words* (a szokásos szavak) mellett be kellett gyakorolni az olyan *colloquial words, phrases* (a köznyelvi szavak, kifejezések) tömegét is, mint például:
a quid = £1 = 1 font,
a fag = *a cigarette* = cigaretta (Nagy-Britanniában), homoszexuális férfi (U.S.A-ban)
a cuppa = *a cup of tea* = egy csésze tea
a loo = *a toilet* = wc
a telly = *a television set* = televízió
plonk = *cheap wine* = olcsó bor
a kip = *a (short) sleep* = gyors alvás (mondjuk 20 perces szundítás)
a brolly = *an umbrella* = esernyő.

5. módszer – Handoutsonline (Online Röplap)

Ezt követően szöveges feladatokkal foglalkoztunk a www.handoutsonline.com oldaláról.

Mindegyik szöveg egy szógyűjtemény-nel kezdődik, a szavaknak meg kell találni a szinonimáit, utána beilleszteni egy szövegbe, amit szövegértelmező kérdések követnek, majd szóértelmezés következik az adott szövegkörnyezet felhasználásával. A megfejtett szavakat végül alkalmazni kell önállóan, és sor kerül egy angol nyelvű vitára is az adott témaköréről.

Ezt az eljárást a www.handsoutonline.com *Internet Addiction* (Internetfüggőség) és *Cheat!* (Csalás!) témaköreivel végeztük el. Ideális módszer ahhoz, hogy a diákokat érettségi vizsgára és nyelvvizsgára gyakoroltassuk.

6. módszer – Kidz quiz (Kvíz gyerekeknek)

Zárásként a kvíz-módszer egy olyan válfajával szembesültünk, amelyben arról kellett döntenünk, hogy a megadott angol szavak inkább egy gyermeket, vagy inkább egy felnőttet jellemeznek, vagy akár mindkettőt. A szavak használatáról 3 fős csoportokban döntöttünk.

Véleményem szerint egy ilyen gyors, csoportmunkán alapuló szókinccsgyakorlás valóban kellemes lehet az általános és a középiskolás diákoknak is. Csak módosítani kell a szavak körét és a viszonyítási célokat. Íme a szavak a *Discussions A-Z Advanced*, Cambridge University Press, 1997. 49. oldaláról:

cautious = óvatos, *curious* = kíváncsi, *dull* = unalmas, *easy to please* = könnyű a kedvére tenni, *fearless* = vakmerő, *funny* = mókás, *imaginative* = képzelődő, *indifferent* = közömbös, *innocent* = ártatlan, *intolerant* = türelmetlen, *narrow-minded* = szűklátókörű, *open-minded* = nyitott gondolkodású, *predictable* = kiszámítható, *serious* = komor,

sour, bitter, dry = fanyar, keserű, száraz, *spontaneous* = spontán, önkéntelen, *sweet* = édes, aranyos, *tainted* = romlott (erkölcsi értelemben).

Megjött a flow

Lassacskán angolul is megjött a flow. Nem csak az iskola bombázott a pedagógia problémaköreivel, a velem tanuló kollégákkal is belemerültünk a spanyol, magyar és lengyel oktatási rendszer gondjaiba, és a „discussion” (vita) alatt sikerült azonnal angolul felfogni mindent. Pár nappal korábban előfordult, hogy a fáradtságom miatt nem értettem, ha a vendéglátóm a konyha csukott ajtaja mögül kiabált át valamit beszélgetés közben, mert nem tudtam ráhangolódni az akcentusára, néhány nap elteltével viszont ez a probléma teljesen eltűnt.

Ráhangolódás nélkül, automatikusan választottam és reagáltam minden kérdésre, amiből azt a konzekvenciát vontam le, hogy a szépirodalmi nyelv szókinccséből eleget tudok, és a pedagógiai szaknyelv szókinccséből is, viszont a „köznynyelvi szókinccsem” hiányos, mert a Bath Academy-n tudtak mondani nekem szép számmal olyan *colloquial verbs*-öket (köznynyelvi igéket), amelyek hiányoztak a szókinccsemből.

Azt hiszem az a furcsa helyzet állt elő, hogy a flow szépirodalmi stílusban és pedagógiai szaknyelven kapott el, és nem a köznyelven. Maga a vendéglátóm is panaszkodott. Azt mondta, időnként nehéz követni, amit mondok, mert bármi, amit közlök vele, az mind „ül”, nincsen benne hiba, de már olyan szinten egzakt ez a stílus, ami sok, ezért megkért arra, hogy beszéljek olyan „pongyolán”, mint ő, mire zavartan kellett közölnöm vele, hogy azért is vagyok Angliában, mert éppen most tanulom a Bath Academy-n azt, hogy miként legyenek „pongyola”.

LESSON 3

Amikor a harmadik napon az iskolába értem, tudtam, hogy az is egy nagyon jó nap lesz. Ugyanis aznapra nem terveztek semmi mást, csak 6 óra angol nyelvtanulást szókincssel és újabb nyelvtanítási módszerekkel, márpedig azokra „harapok”. Szokás szerint kétszer 3 órás részekre bontották a tanulni valót. A foglalkozás első felében a következő link: <http://elt.oup.com/student/englishfile/intermediate/Pronunciation> (Kiejtés) rovatát dolgoztuk fel.

7. módszer – Battleships (Torpedó)

A tartalom elérhető a New English File/Intermediate kötetének a 157. oldalán nyomtatott formában is.

Nagyon tetszett a kiejtési táblázatok feldolgozása. A fent hivatkozott kötet ábrái mellé *Sounds and Phonetic Symbols – Pre-Intermediate – A guessing game for two players* (Hangok és fonetikai jelek – Haladó szint – Kétszemélyes kitalálósdi) címmel egy olyan üres táblázatot kaptunk, ahol az ábra tetején – a *Pronunciation* rovat átírásában – mássalhangzók, míg a jobb oldalán magánhangzók szerepeltek. Gyakorlatilag egy koordináta-rendszert kapunk, de nem a földrajzi térképek adatai voltak a tetején és oldalt, hanem az angol mással- és magánhangzó rendszer fonetikus átírásai. Így a New English File/Intermediate kötetének összefoglaló táblázatát *Battleships* cím alatt „torpedózásra” használtuk.

Párokba rendeződtünk, elhelyeztük a csatahajókat az értelmes szavakat képező hangok metszéspontjában, és elkezdődött a harc. Próbáltuk kitalálni, hogy a kollégánk melyik értelmes szót jelölhette meg csatahajóként. Ha a *bear* (medve) vagy bármely

más értelmes szó nem talált, akkor felhangzott a *miss* (nem talált) kiáltás, ha közeli találatot értünk el, akkor a *next hit* (mellé), ha pedig elsüllyesztettük az ellenséges flottát, akkor a szomorú *hit* (talált, süllyedt) hangzott el.

Természetesen annyi csatahajót helyeztünk el, amennyit akartunk. Annyi mással- és magánhangzót rendeltünk a koordináta-rendszer mellé, amennyit akartunk. A lényeg: a szavak memorizálása és az angol fonetikus ábécé gyakorlása – bármelyik korosztályban.

8. módszer – One Stop English (Online Nyelvtanulási Források)

Ezt követően egy briliáns weboldal, a <http://www.onestopenglish.com/> anyagainak a feldolgozására került sor.

A *Listening Skills* (Hallásértés) rovat *Mini-plays* (Rövid párbeszéddek) alrovatából a *Nightmare neighbours* (Szörnyű szomszédok) hallásértést (köznyelvi kifejezések, kreatív írásmód, vita) tökéletesítő gyakorlatait végeztük el a következő lépésekben:

1. CD-ről meghallgattuk a történetet.
2. Megbeszéltük, hogy ki mit értett meg a szövegből.
3. A megértett információk összegzése után instrukciók hangzottak el arra vonatkozóan, hogy mit kell még tisztázni, mi az, ami lemaradt?
4. Meghallgattuk másodszor is a történetet.
5. Párban megválasztottuk, hogy ki milyen plusz információt talált meg.
6. Megosztottuk egymással a jó találatokat.
7. Harmadjára is végighallgattuk a történetet.
8. Kaptunk egy munkalapot, amelyen a szövegből kiragadott szavakat be kellett illeszteni egy hiányos szövegrészletbe.

9. Következett a szókincsértelmezés.
Adott szavakat – felkínált definíciókkal kellett összekötni.
10. Ezután a szövegértés ellenőrzésére került sor: mi a történet központi témája? Három megoldás közül lehetett választani.
11. Megkaptuk gépelve a teljes szöveget.
12. Végül kaptunk egy írásbeli jegyzéket is, a feltehetően ismeretlen fogalmakról és kifejezésekről.
13. Zárásként pedig jelölni kellett a szövegleiratban az angol idiómákat.

Az összes munkaanyag a jelzett weboldalon elérhető és letölthető, de emellett számtalan más minisplay-t és más nyelvi kategóriához tartozó feladatlapot is találhatunk még.

9. módszer — Crossword (Keresztrejtvény)

Az óra alatt megtanultunk egy újabb szó-kincs-gyakorlatozó módszert. A Penguin Books sorozatban 2002-ben kiadott *Pair Work Book 3* 101. és 102. oldalán található feladatlapokat használta erre az oktató.

Kaptunk egy olyan feladatsort, amelyen 24 fogalmat találunk. Az volt a feladatunk, hogy párban próbáljuk meg meghatározni, hogy a 24 angol nyelvű definíció körül melyik tartozik egy-egy szóhoz.

Legelső lépésben külön dolgoztunk a spanyol kollégánkkal, utána egyeztetettük, hogy ki melyik definíciót tudta biztosan, azután közösen gondolkodtunk a jelöletleneken. Amikor meghatároztunk mindent, az oktató közös egyeztetést kezdeményezett az egész csoporttal, végül adott nekünk egy két részre bontott keresztrejtvényt. A *Student A* (Á – diák) és a *Student B* (B – diák) lapok esetében az A-verzióról pont azok a fogalmak hiányoztak, amelyek

a B-verzión megtalálhatóak voltak, a B-verzióról viszont az hiányzott, ami az A-n ott volt.

Így páros munkában a spanyol kollégánkkal rákérdezhettünk azoknak a hiányzó szavainknak a függőleges vagy vízszintes megoldásaira, amelyek a másikunknál ott voltak, de természetesen nem a konkrét szót mondtuk be, hanem az előtte tanult definíciót. Íme a szavak és a definíciók:

brainwave = a sudden clever idea = egy hirtelen, okos ötlet,
lay-by = a space next to a road where cars, etc. can stop = útmenti leállóhely,
tailback = a line of traffic that is moving slowly or not moving at all = olyan forgalmi dugó, amely lassan halad előre vagy meg sem mozdul,
blackleg = a person who carries on working, when everyone else is on strike = olyan személy, aki akkor is dolgozik, amikor a többiek sztrájkolnak,
write-up = a review in a newspaper about a new film, play, book, etc. = újságbeli kritika egy új filmről, színdarabról, könyvről,
bloodbath = the violent killing of a lot of people at the same time = vérfürdő,
hangover = the headache and feeling of sickness you get the day after drinking alcohol = másnaposság,
nickname = a special name you are given which is not your real name = becenév, ragadványnév,
stopover = landing and staying in another place on your way to your final destination = útmegszakítás,
knockout = becoming unconscious because someone (e.g. a boxer) has hit you so hard = kiütés,
bypass = a road that goes around a town rather than through it = elkerülő út,
check-up = a general medical examination to make sure you are healthy = orvosi kivizsgálás,

comeback = a band, actor, etc. becoming popular again = visszatérés (újra divatba jön),
break-in = another word for 'burglary' = betörés,
setback = something that delays or prevents progress, or makes things worse than they were = visszavet,
blackout = when the electricity fails causing the lights to go out everywhere = áramszünet,
kick-off = the time a football game starts = mérkőzés kezdete,
breakthrough = an important new discovery in something you are studying = áttörés,
turnover = the amount of business done measured by the amount of money earned = bruttó pénzforgalom,
drawback = another word for 'disadvantage' = hátrány,
breakdown = when a car or machine stops working = lerobban,
downpour = a very heavy shower of rain = szakad (eső),
eyesore = something, e.g., a building, which is very ugly to look at = szemet bántó,
outcome = the final result of something: what happens in the end = eredmény, kiemenetel, következmény.

10. módszer – Jigsaw (Kirakó)

A szöveg szerkesztésének, a mondatok struktúrájának gyakorlására, valamint a mondatok képzésének az elsajátítására egy rendkívül egyszerű, de szórakoztató, szövegkirakásos módszert próbáltunk ki, amelynek a lépései a következők:

1. csoportokat alkotunk
2. csoportokon belül párba rendeződünk;
3. kapunk két szöveget szétdarabolva és egymásba keverve;

4. szét kell választani a két történetet, és össze kell rakni mind a kettőt. A játék időre megy, az a csoport győz, amelyik előbb végez.
5. A két történet kirakása során kiderül: váratlan csattanókkal végződő viccek.

11. módszer – Word Array (Szórend)

A következő körben Peter Watcyn-Jones *Top Class Activities* könyvéből kaptunk feladatot, amelyet 1997-ben adott ki a Penguin Kiadó.

Az 54. oldalról használtuk a 20-as feladatot, ami Alan Maley munkája *Word Array* címmel.

A módszer nem nehéz, és szórakoztató. 29 szót kaptunk. Annyiszor használhatjuk őket, ahányszor szeretnénk, de nem változtathatunk a szavakon. És minimum 8 mondatot kell alkotni.

Mindenkinek külön-külön kell először megtervezni a stratégiáját, aztán cserélni a csoportján belül a többiekkel, hogy végül a három részre osztott tanári kollégium három csoportverzióval álljon elő.

A következő szavakat kaptuk: *silence* (csend), *said* (mondta), *met* (találkozt), *most* (leg...bb), *don't* (tagadószó), *sent* (küldött), *what* (mi, mit, ami, amit), *I* (én), *but* (de), *flowers* (virágok), *never* (soha), *we* (mi), *spoke* (beszélt), *he* (ő – hímnemben), *in* (ban, ben), *took* (vitt), *to* (ba, be), *wrote* (írt), *of* (nak a, nek a), *how* (hogyan), *me* (engem), *was* (volt), *parks* (parkok), *letters* (levelek), *it* (az – semlegesnem), *restaurants* (éttermek), *love* (szeretet), *remember* (emlékezni), *anyway* (egyéb-ként).

Én az alábbi szöveget alkottam:

*I don't remember how he met me.
He wrote letters, took in restaurants,
but he never spoke. Anyway I don't like
silence, but I love flowers in parks.*
(Nem emlékszem, hogyan találko-
zott velem. Leveleket írt, éttermekbe
vitt, de soha sem beszélt. Egyébként
nem szeretem a hallgatást, de imá-
dom a virágokat a parkban.)

Végül megkaptuk az eredeti irodalmi szö-
veget, ami szerintem gyönyörű:

*He never sent me flowers. He never
wrote me letters. He never took me to
restaurants. He never spoke of love.
We met in parks. I don't remember
what he said, but I remember how
he said it. Most of it was silence way.*

(Leszek Szkutnik)

(Sosem küldött virágokat. Sosem
írt leveleket. Sosem vitt éttermekbe.
Sosem beszélt szerelemről. Parkok-
ban találkoztunk. Nem emlékszem,
mit mondott, de emlékszem arra,
ahogyan mondta. Többnyire csen-
desen.)

A módszer kitűnő az angol nyelvű szöve-
gek szerkesztésének gyakorlására, kifejezé-
sek memorizálására, csoportmunka meg-
szervezésére, s ha jó nyelvtudással
rendelkező diákoknak adjuk a feladatot,
akkor a páros egyeztetés során kiváló lehe-
tőség nyílik a beszéltetésükkel játékosan,
szórakozva készülni a szóbeli érettségire
vagy nyelvvizsgára.

12. módszer – Board Game (Táblajáték)

Ezen a napon tanultam egy olyan nyelvtá-
nítási módszert is az oktatótól, amit min-
denképpen alkalmazni kívánok valamikor.
A módszer lényege a következő:

Háromfős csoportokra bontott minket,
kaptunk egy táblajátékot, amin megkez-
dett angol mondatok voltak *third*
conditional -ben (harmadik feltételes mód).

Kaptunk hozzá egy 1 fontos pénzér-
ményt, amit feldobtunk, s ha írás volt, akkor
1-et léptünk, ha fej, akkor kettőt.

Így mindenki új mondatot kapott,
de ha véletlenül egy másik kolléga is
ugyanahhoz a mondathoz ért, akkor neki
másfajta megoldást kellett adnia az előző
társához képest. A többiek ellenőrizték
a mondat helyességét, így mindenki gya-
korolta a nyelvi szabályokat, a megoldások
csoportellenőrzés alatt is álltak, tehát
csökkent az adott nyelvtani rész hibás me-
morizálásának esélye. Természetesen ez az
eljárási mód szinte bármilyen korosztály-
ban, bármelyik nyelvtani részre alkalmaz-
ható.

13. módszer – Worksheet (Munkalap)

A feladatmegoldások során kaptunk írás-
ban is feltételes mondatokat, amelyeket
szintén önállóan kellett befejezni, de ebben
az esetben mind a 3 feltételes mód válasz-
tható volt.

LESSON 4

14. módszer – Just a minute (Csak egy perc)

Az egyik módszer, amit a negyedik alkalommal tanultunk, rendkívül egyszerű, de a gyermekek biztosan élvezik.

Annyiből áll a feladat, hogy megkérjük a diákokat, egy meghatározott téma mellett 1 percen keresztül érveljenek, vagy cáfolják azt. Az 1 perc alatt nem lehet habozni (hezitálni), nem fordulhat elő ismétlés (törekedni kell a stílus változatosságára), és nem lehet eltérni a témától.

Aki az utóbbi 3 „vétket” elköveti, az elbukta a játékot. Lecsapunk rá (*to swoop*). És az *I challenge you ...* – cáfolat (hiba javítása) mondatindítással megmagyarázzuk, mi volt rossz az 1 perces előadásban. De azt is mondhatjuk: *You are repealed* – hatálya kívül vagy helyezve, meg vagy semmisítve.

15. módszer – Discussion about texts (Vita szövegekről)

Az óra következő részében színes képeket kaptunk – mintegy bevezetőként a következő módszerhez. Mindegyik kép szét volt vágva. Különböző csoportokhoz kerültek, s azonnal fel kellett ismerni a hírességeket, s az átlagemberek esetében szintén meg kellett határozni, hogy miért kerülhettek a képre.

Hozzám Picasso és David Beckham került, a paralimpikont és egy fekete orvost már nehezebb volt meghatároznom, miért kerülhetett a képre.

A bevezető (témafelvető) tevékenység után kibújt a szög a zsákból. A tanár arra volt kíváncsi, hogy II. Erzsébet milyen módon ismerhet el tehetségeket, teljesítményeket Angliában, s ennek megállapítására három különböző történetet is kaptunk, melyeket páros munkában kellett elolvasni, majd a csoportos munka során közkinccsé tenni a benne foglaltakat.

Az én történetem *Sweet success for a hive of industry* (Méhészkedésért járó édes siker) címmel egy olyan idős úrról szólt, aki allergiás a méhcsípésre, de éppen ezért elindult azon az úton, hogy kitűnő ökológussá váljon. Az elérem tett írás megemlített egy olyan hölgyet is, aki állatokat mentett, és egy olyan házaspárt, akik rászoruló nyugdíjasok ellátását szervezték meg.

A szövegelemzés során kiderült: Angliában van *honor* (kitüntetés) és van *title* (cím). A lovaggá ütés kifejezése: *to bestow knighthood*. Létezik *CBE* (Commander of the Most Excellent Order of the British Empire [a Brit Birodalom Legmagasabb Rendjének Parancsnoka]), *OBE* (Officer of the Most Excellent Order of the British Empire [a Brit Birodalom Legmagasabb Rendjének Tisztviselője]), *MBE* (Member of the Most Excellent Order of the British Empire [a Brit Birodalom Legmagasabb Rendjének Tagja]), de van *British Empire Medal* (Brit Birodalmi Medál) is.

A szövegelemzés során olyan fontos kifejezéssel találkoztam, mint az *accolade* (elismerés), amelyet kivételes teljesítményre vonatkozóan használhatunk.

16. módszer – Characteristics (Jellemzések)

A következő nyelvtanulási módszer első sorban memorizáló játéknak és az előrehaladottabb angol nyelvtudással rendelkezők

beszélgetésére való. A metodika annyiból áll, hogy a tulajdonságok egy meghatározott körét adott szakemberekhez társítjuk.

Tulajdonságok:

visionary = előrelátó, *ambitious* = ambíciózus, *courageous* = bátor, *fair* = korrekt, *imaginative* = fantáziadús, *tolerant* = türelmes, *clear-thinking* = tiszta gondolkodású, *determined* = eltökélt, határozott, *hardworking* = keményen dolgozó, *original* = eredeti, *talented* = tehetség.

Szakemberek:

an actor = színész, *a manager* = igazgató, *a political leader* = politikai vezető, *a songwriter* = dalíró, *a top sportsperson* = élsportoló, *a parent or grandparent* = szülő vagy nagyszülő, *a colleague* = kolléga, *a teacher* = tanár, *a scientist* = tudós.

17. módszer – Dangerous girl (Veszélyes lány)

A *Veszélyes lány*-módszeren jól derült mindenki. Kaptunk 10 mondatot, amely összesen 111 szóból állt, és az volt a feladatunk, hogy tömörítsük 50 szóba. Két mondat akár ki is hagyható belőle.

A 10 mondatból az alábbi történet bonthatkozott ki: Egy naiv fiú megismerkedik egy veszélyes lánnyal. A fiú egy szempillanás alatt szerelmes lesz a lányba, aki, miután ezt észreveszi, odamegy a fiúhoz, hozzáér, a fiú elalél a boldogságtól, s amikor a lány eltűnik, akkor rájön, hogy a szépség elvitte a pénztárcáját.

A módszer kiváló – bármilyen hasonló karakterű szöveggel – ahhoz, hogy a gyermekek stíluskésztségét erősítsük, illetve, hogy gyakoroltassuk velük a különböző nyelvtani szerkezeteket.

Íme a mondatok, mellettük a számokkal, amelyek azt jelzik, hogy az adott szövegrészt hány szóba kell összetömöríteni,

míg a kérdőjel azt, hogy a mondat kihagyható a történetből.

1. Once upon a time, there lived a young and dangerous girl. | 6
(Élt egyszer egy fiatal és veszélyes lány.)
2. There also lived a young and naive boy | 4
(Volt egy fiatal és naiv fiú is.)
3. They both lived in a beautiful city called Paris. | ?
(Mindketten egy Párizs nevű gyönyörű városban éltek.)
4. The boy saw the girl from across a crowded square. | 9
(A fiú meglátta a lányt egy zsúfolt tér túloldalán.)
5. As their eyes met, he felt love in his heart. | 5
(Ahogy a szemük találkozott, a fiú szerelmet érzett a szívében.)
6. The girl smiled and walked towards him. | 5
(A lány mosolygott, és odasétált hozzá.)
7. They were so close to each other that he felt her hand brush his. | 4
(Olyan közel voltak egymáshoz, hogy a fiú érezte a lány kezének érintését.)
8. She leaned forward, kissed him gingerly, and then ran off. | 6
(A lány előrehajolt, óvatosan megcsókolta, és elszaladt.)
9. His heart glowed and he felt as light as a feather and on top of the world. | ?
(A fiú szíve izzott, pihekenyűnek és a világ tetején érezte magát.)
10. It was only after he returned home that he found that she had stolen his wallet. | 11
(Csak miután hazatért, vette észre a fiú, hogy a lány ellopta a pénztárcáját.)

És íme az én megoldásom 42 szóban:

Once there lived a young, dangerous girl and a young naive boy. The boy saw the girl from across a square. He fell in love with her. The

girl walked towards him. And he felt her. She kissed him, then ran off.

(Élt egyszer egy fiatal, veszélyes lány és egy fiatal, naiv fiú. A fiú meglátott egy lányt a tértúlodalán. Szerelmes lett belé. A lány odasétált hozzá. A fiú érezte őt. A lány csókot adott és elrohant.)

18. módszer – Tapescripts (Hangzó anyag szöveges leírata)

A délután hallásértési feladatokkal telt el. A csoportos és páros tevékenységek során cd-ről szövegeket hallgattunk, próbáltuk közösen meghatározni, hogy miről szól a szöveg, végül megkaptuk a teljes átiratot, hogy ellenőrizzük, mennyire voltunk eredményesek.

Véleményem szerint ez a módszer első sorban az angol érettségire és nyelvvizsgára készülő diákok esetében hasznos nagyon, a beszédkészségük és a hallásértésük javítására. Izgalmassá teszi a feladatot, ha nem azonnal kapják meg a megoldást, mert a hallott szövegek olyan rejtvénné válnak, amelynek az üzenetét szó szerint ki kell nyomozni, ha a tanuló nem érti.

Ha mindez páros munkában történik, akkor a résztvevők tudnak építkezni a társuk információiból, így a siker élménye is közös, ami különösen jó arra, hogy összekovácsoljunk eltérő adottságokkal rendelkező gyermekeket.

Ennek a módszernek az esetében is lehet alkalmazni a *step by step* (lépésről lépésre) – elvet, a fokozatos szövegkibontást, amikor is minden egyes állomás előtt összegezzük csoportos szinten, hogy mit értettek meg eddig a diákok, és milyen információkra célszerű még odafigyelni.

A Nelson Mandela életéről szóló szöveg különösen tetszett. Akkor még nem tudtam, hogy amikor hazaérek, akkor hama-

rosan egy világ fog imádkozni az egészségéért, ezért nagy örömmel engedelmeskedtem azon instrukciónak, amely arra kért, hogy izoláljam a szöveg pozitív, megerősítő stíluselemeit az általános narratívából.

19. módszer – Pair work (Páros munka)

A délután soron következő módszerét a nyelvoktató a New English File kötetiből kínálta. Kicsit meglepődtem rajta, mert van olyan diákom, akivel már feldolgoztam otthon is ezt a témát, ezért nem értettem, miért került most elénk, de végülis az előadó nem tudhatta, hogy hol, ki, mikor, mit tanít.

Ezen tevékenység során – a szerintem otthon is általános – szöveg és definíció párosítás gyakorlatát végeztük el.

Meghatározott szövegrészlethez kellett párosítani egy általános meghatározást. A szóban forgó szöveg a New English File kötetben a *Can we make our own luck?* (Meg tudjuk csinálni a saját szerencsénket?) címet viseli, és ez a módszer azon kívül, amit a tankönyv tartalmaz, különösebb újdonságot nem jelentett.

20. módszer – Gap Fill (Szavak beillesztése)

A nap utolsó módszere megint meglepetés volt. A történet ugyanis az előadó szerint igaz.

Arról szólt, hogy Svédországban a vasutasoknak megtiltották, hogy a forró nyárban rövidnadrágot viseljenek, mert a cég szerint a munkásaiknak az alkalomhoz illő viseletben kell megjelenniük, viszont a til-

tás kizárólag a rövidnadrágra vonatkozott, ezért a vonatvezetők úgy döntöttek, hogy szoknyában fogják vezetni a mozdonyokat, ami viszont egyáltalán nem zavarta az igazgatóságot.

A történet az alábbi három linkeken található: http://www.breakingnewsenglish.com/1306/130611-train_drivers.html, <http://www.bbc.co.uk/news/world-europe-22828150>, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-2338252/Male-train-drivers-Stockholm-wear-skirts-cool-shorts-ban.html>

A történethez négy feladat kapcsolódik. Az egyik a szokásos szövegtömörítés. Az oktató elénk adott egy olyan lapot, ami részekre volt osztva, s minden rész után található volt pár üres sor, ahová az adott bekezdés tartalmát kellett összesűríteni. Az győzött, akinek a legtömörebb volt a története, s a leginformatívabb is egyben.

A másik feladat pedig a *gap filling* (lyukas szöveg kitöltése). (A szöveggel kapcsolatosan 8 igaz-hamis állításra is felelni kellett, s meg kellett találni 10 fontos kifejezés szinonimáját is.)

A harmadik feladat a cikk tartalmának dramatizálása volt. Az oktató 4 fős csoportokat alakított ki. Az első szereplő a céget képviselte, a második szereplő a főnökséget támogató alkalmazott volt, a harmadik a mérges mozdonyvezető, a negyedik az emberi jogok érvényesülését képviselő utas.

Én a mérges mozdonyvezetőt képviseltem, s hatalmas derűtségbe torkollott az improvizált drámajáték. A csoportomban rajtam kívül két lengyel és egy spanyol léga vett részt. Azt már több napja sejtettem, hogy a spanyol kollégánál félénk szolidaritásban nagy pedagógiai erő lakozik, s ez most kiderült.

Legalább tíz percen keresztül képes volt ideologizálni, aktívan érvelni, az elmentésekre másodperceken belül okos

és rugalmas cáfolatokkal visszavágni, egyedül akkor bizonytalanodott el picit, amikor általános sztrájkra szólítottam fel az emberi jogaim védelmében, azzal a nyilvánvaló célzattal, hogy gazdasági károkozással szorítsam sarokba a svéd vasútársaságot. Sajnos nem fogom megtudni, hogy ezt hogyan kezelte volna a mérhetetlen profizmusával és érzékenységgel, mert az időnk letelt, de az biztos, hogy örökre nyomott hagyott bennem a szakmai eleganciájával. És amennyire nekem tetszett ez a feladat, szerintem a diákjaimnak is tetszeni fog.

Az utolsó – negyedik – feladat páros munkában zajlott. Egy – a www.BreakingNewsEnglish.com-ról letöltött – kapcsolódó adatlapot kellett kitöltenünk a finn kollégáival.

Közösen végigelemeztük, hogy egy iskolai tanárnak és tanulóknak, egy mozdonyvezetőnek vagy katonának, banki ügyintézőnek, ápolónőnek az öltözködése esetében – a személyes megítélésünk szerint – fontos-e az uniformis, vagy elegendő-e a munkához illő napi viselet. A választunkat indokolni kellett, és meg kellett vizsgálni az alternatívákat is.

LESSON 5

21. módszer – Dictionary Bluff (Szótárblöff)

A számomra egyik legélvezetesebb játék a „szótárblöff” módszere volt, amire az ötödik alkalommal került sor. Szintén letölthető a www.onestopenglish.com-ról, a közép- és felsőfok között mozgó tanulóknak ajánlják. Szerintem kiváló segítség

érettségizők felkészítéséhez. A módszer lépései a következők:

1. Csoportokra bontjuk a diákokat.
 2. Minden csoportnak felajánlunk olyan szavakat, amelyeket valószínűleg senki sem tud.
 3. A csoportok tagjainak ki kell találniuk, hogy mit jelenthet az adott szó.
 4. Ha végképp nem mennek semmire, akkor egy szótárból kinézhetik a definíciót.
 5. A konkrét fogalom-meghatározás után 3 mondatot kell alkotni. Ebből az egyik az eredeti jelentést tartalmazza, a másik kettő hamis definíciókat. Az adott szót be lehet mutatni igeként, főnévként vagy akár melléknévként is. Ügyelni kell arra, hogy a hamis verzió hasonlítson egy létező szóformára.
 6. Miután az összes csoport elkészült a mondatokkal, igyekeznünk kell becsapni a többi csoportot. Felolvassák az igaz és a hamis mondatokat is. Ahány csoportot sikerül megtéveszteniük, annyi pontot kapnak. És az a csoport győz, amelyik a legtöbb pontot szerzi.
- Mi a *toddler* szót kaptuk, ami olyan kisgyermeket jelent, aki imbolyogva jár-kál, mert még kialakulatlan az egyensúly-érzékelése.

A következő ajánlatokat tettük a többi csoportnak:

The toddler fell and started to cry (noun) – A kisgyermek elesett és sírni kezdett. (főnév)

The book toddlers me (verb) – A könyv untat engem (ige) – ebben az esetben a *toddler* a bores helyettesítője.

In winter everything is toddler (adjective) – Télen minden hidegebb (melléknév) – ebben az esetben a *toddler* a *colder* (hidegebb) helyettesítője.

Az órán a következő szavakat ajánlják a további játékok szervezéséhez:

runt = csenevész, gebe; *grubby* = piszkos, kukacos; *brat* = kölyök, poronty; *tacky* = ragadós, tapadós; *frisk* = csóvál, átkutat; *binge* = tivornya; *rut* = keréknyom; *fret* = izgatottság, ingerültség, bosszant; *scrimp* = fukar, fukarkodik; *flimsy* = gyenge; *doodle* = tökfaj, firkál; *gripe* = megragad, megmarkol; *fling* = dob, hajít; *crave* = sóvárog, epedezik; *trounce* = elver, elnászpángol; *pamper* = elkényeztet, babusgat, dédelget; *nag* = gebe, póniló, zsémbeskedés, zsémbeskedik, gyötör; *flatter* = hízeleg; *prank* = csíny, huncutság, kicicomázza magát; *plump* = kövér, telt; *tug* = vontatóhajó, húz, vonszol, húzás, rántás; *spank* = ütés, elfenekel; *gadget* = készülék, eszköz; *hoax* = félrevezetés, álhír, rászed, tréfát űz valakivel; *mooch* = csavarog, ellop, csavargás; *smooch* = smárol, smacizik; *hunch* = púp, előérzet, meggörbít; *gimmick* = ravasz trükk; *dwindle* = csökken, fogy; *swindle* = szélhámosság, csalás; *shabby* = kopott, rongyos; *brisk* = élénk, fürge, felélénkít; *spinster* = aggszűz; *crabby* = zsémbes; *scrub* = satnya, cserjés; *cozy* = hangulatos; *squander* = elpazarol, elherdál; *trudge* = vánszorog, cammog, vánszorgás; *grimace* = fintor, grimasz, fintorog, grimaszol; *gash* = seb, vágás, megvágás; *gasp* = zihál, zihálás, eláll a lélegzete, nehéz légzés; *gulp* = korty; *cringe* = megalázódik, megalázkodás; *bundle* = csomag, begyömöszöl; *lump* = csomó, daganat, göröngy, összehord; *hunk* = nagy darab, púp; *guzzle* = zabál, vedel, részegeskedik, ivászat; *crust* = kéreg, héj, kérgesedik; *dump* = szeméthalom; *drench* = átitat, átáztat; *dud* = tehetetlen, ócska; *budge* = elmozdul, mozgat; *grudge* = ellen-szenv, neheztelés, sajnál, irigylet; *tuck* = szegély a ruhán.

ANGOL LINKEK ÉS SZAKIRODALMAK

A képzés zárásaként olyan lapokat kaptunk, amelyen azok a linkek és az a szakirodalom volt, amelyről a brit nyelv-tanárok úgy vélik, hogy hasznos segédeszközök lehetnek nemcsak a felnőttek, hanem a gyermekek nyelvtanulásá-hoz is. A linkek zöme az angol nyelv elsajátításához nyújt segédletet, de előfordulnak közöttük olyan weboldalak is, amelyek az angol nyelv segítségével más idegen nyelvek megtanulásához nyújtanak segítséget.

Beszámolóm végén nemcsak a brit tanáraink szórólapjain szereplő linkeket közlöm, hanem azokat a német, francia, spanyol linkeket is, amelyekkel az angliai nyelvtanár kollégák dolgoznak, kiegészítve azon szótáraknak, tanköny-veknek a bibliográfiai adataival, amelyeket használtunk a képzésünk során, illetve amelyeket a helyszíni ajánlásokat figyelembe véve meg is vásároltam.

<http://www.cambridgeenglish.org/> | <http://www.teachitlanguages.co.uk/> | <http://www.englishpage.com>,
[http://elt.oup.com/student/englishfile/intermediate/jsessionid=11D71C785BC14F3CD097F7BD138EEB96](http://elt.oup.com/student/englishfile/intermediate/jsessionid=11D71C785BC14F3CD097F7BD138EEB96?cc=gb&selLanguage=en)
<http://www.discoveryeducation.com/free-puzzlemaker/?CFID=3208214&CFTOKEN=18370909> | <http://www.bbc.co.uk/worldserviceradio> | <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/> |
<http://www.dailymail.co.uk/home/index.html> | <http://www.linguascope.com/> | <http://www.atantot.com/> |
<http://www.voki.com/> | <http://www.languagesonline.org.uk/> | <http://www.bbc.co.uk/languages/> |
<http://www.bbc.co.uk/languages/spanish/mividaloca/> | <http://www.tes.co.uk/> | www.handoutsonline.com |
<http://www.onestopenglish.com> | www.breakingnewsenglish.com

Macmillan English Dictionary – Advanced Learner’s English Dictionary, *Compact Oxford English Dictionary for Students*, *Oxford Advanced Learner’s Dictionary*, *Collins English Dictionary*

Martin Hewings: *Advanced Grammar in Use*, Martin Hewings: *Grammar For CAE and Proficiency*, Peter Watcyn-Jones: *Top Class Activities*, Penguin Books, 1997, Peter Watcyn-Jones: *Fun Class Activities*, Penguin Books, 2000, *Pair Work Book 3*, Penguin Books 2002, Mark Hancock: *Pronunciation Games*, Cambridge University Press, 1995, *Discussions A-Z Advanced*, Cambridge University Press, 1997, *Cutting Edge Intermediate*.

A második iskolalátogatás során francia, német és spanyol nyelvtanításhoz használható linkeket is összegyűjtöttem.

FRANCIA LINKEK

<http://www.frenchteacher.net/>, <http://www.frenchabout.com/>, <http://www.francais-extra.co.uk/>
<http://www.lesclesjunior.com/>

NÉMET LINKEK

<http://www.yjc.org.uk/>, <http://www.klar.co.uk/>, <http://gut.languageskills.co.uk/index.html>
<http://www.tivi.de/>, <http://www.dw.de/>

SPANYOL LINK

<http://www.mecd.gob.es/reinounido/publicaciones-materiales/material-didactico.html>